

SOSIALURIN

Bláðstjórn:

Vilhlem Johannesen,
Fyrirbils ábyrgðarstjóri,
tlf. 5 5873, Klaksvík

Prentstaður:

Prentsmiðjan á Heysbreyt
tlf. 1 1820
Tórshavn

Tað er ikki loyvt at avfotografera lýsingar og myndir úr SOSIAL-
INUM til nýtslu í øðrum bløðum uttan loyvi frá ábyrgdarblaðstj.

Sjálvstýrislandsstýrið

Tað, at nevna sjálvstýrislandsstýrið tykist vera sum at vísa hundi brand. Tá vit av og á hava loyvt okkum at tikið sjálvstýrislandsstýrið uppá tunguna, so hevur hetta hvørja ferð fingið 14. september at vundið gor og gall úr sær. Hetta er søga, hetta er farið og hevur onki við dagsins politikk at gera, sigur 14. september. Men hvussu mangan hevur 14. september ikki leita aftur í tíðina, og fyri bert at nevna eitt dømi, hvussu ofani hevur blaðið ikki vent aftur til árið 1946?

TÁ vit hava loyvt okkum at viðgjørt »sjálvstýrislandsstýrið« her í blaðnum, so er tað tí, at triggir av flokkunum, ið mynduðu sokallaða »sjálvstýrislandsstýrið«, í dag sita í andstöðu á tingi og sum andstöða taka teir aloftast ikki undir við tí politikki, sum ríkin verður. Ein kann soleiðis rokna við, at teirra alternativ til tann politikk sum vit reka, er eitt framhald av tí politikki, sum teir róku, tá teir sótu á stjórnarpallinum. Vit hava tí hildið tað verið náttúrligt, tá andstöðan finst at tí politikki, sum nú verður ríkin, at draga fram og til sammetingar vísa á, hvønn politikk teir sjálvir róku sum stjórnarflokkar og sum teir óivað eru til reiðar at seta aftur í staðin fyri tann politikk, sum vit nú reka og sum teir í flestu forúm lást ikki at kunna góðtaka.

Í ODDAGREIN seinasta leygardag roynir 14. september at siga eitt og annað sjálvstýrislandsstýrinum til verju. M. a. gevur blaðið sjálvstýrislandsstýrinum heidurin fyri at vit fingi 12 fjórðinga fiskimarkið. Hetta er blóðskeivt og má blaðstjórn á 14. september víta betur. Tað var nevniliga undir sambands-, sjálvstýris- og javnaðarlandsstýrinum, ið varð skipað eftir valið í 1958, at tað størsta tikið varð tikið til tess at vinna okkum 12 fjórðinga fiskimarkið. Vit vóru tá bundnir av sáttmála frá 1955 um 3 fjórðingar fiskimark í 12 ár. T.v.s. at vit samb. sáttmálan skuldu havt 3 fjórðinga fiskimark fram til 1967. Nevnda sáttmála fekk sambands-, sjálvstýris- og javnaðarlandsstýri, við samráðingum broyttan, soleiðis at vit fyrst fingi 6 + 6 fjórðinga fiskimark og dagurin fyri útflyting fiskimarksins á 12 fjórðingar var ásettur. Tað, sum sjálvstýrislandsstýrið gjørdi í hesum máli, var stutt sagt tað, at tað sat sum landstýri tann dagin útflytingin fór fram.

MILLUM onnur avreksverk sjálvstýrislandsstýrisins, sum 14. september dregur fram, er nýggi og rættvisari skattalóg. Um hana er bert at siga, at sjálvandi var hon nýggjari enn tann gamla, við tað at hon var dagsett onkuntíð í 1963, men við rættvisinum mundi to vera so sum so. T. d. kann nevast, at meðan tað eftir tí gomlu skattalógini ikki var loyvt at avskrivað niður um lívokostnaðin, sum tá varð mettur til 12.000 kr., so var við »rættvisu« skattalóg sjálvstýrislandsstýrisins loyvt at avskriva niður á 0. Hetta er nú aftur broytt soleiðis, at ikki kann avskrivað niður um lívokostnaðin, sum nú verður mettur til 19.000 kr.

14. SEPTEMBER gevur eisini sjálvstýrislandsstýrinum heidurin fyri, at búskaparráðið varð skipað. Landsstýrið, sum sat undan sjálvstýrislandsstýrinum varð í tíð og úrtíð lagt undir at føra daniseringspolitikk við øllum tí danska peningi, sum tað lat floyma yvir landið. Hetta var at drepa føroyingin í Føroyum, hetta var at binda okkum fastari at Danmark o. s. fr. Sama landsstýrið hevði áðrenn valið í 1962 fingið tilgongu um iløgugrunnin — hin sonevnda 60 mill. grunnin. Grunnurin varð to ikki settur á stovn áðrenn valið. So hendi tað, sum øll víta, at eftir valið varð sjálvstýrislandsstýrið skipað, og hesir mætu stjálvstýrisgarpar vóru ikki seinir at spyrja niður til donsku stjórnina hvussu vorðið var við 60 mill. grunninum, teir vóru grammir eftir at fáa hendan grunn við 60 mill. donskum krónum.

MEN fyri at grunnurin kundi setast á stovn, setti danskí forsetismálaráðharri, Jens Otto Krag sum treyt, at búskaparráð varð skipað. Nú hendir so tað láturliga, at hetta búskaparráð, ið kom sum ein avleiðing av daniseringsgullinum og eftir boðum frá Jens Otto Krag, eisini tykist duga sum ein fjøður í hattinum hjá sjálvstýrislandsstýrinum.

TÁ 14. september færilt av, at vit nevna sjálvstýrislandsstýrið so skjilja vit hetta ógvuliga velt, tí best mundi verið fyri tjóðveldisflokkun um menn vildu gjørt so væl at tagt og latið hetta svarta kapitul í søgu tjóðveldisflokksins eina ferð með alla fari í gloymskunar hav.

Dagbókin

Í dag er 16. august. 229. dagur í árinum. Rochus. Sólaris kl. 04.36. Sólsetur kl. 20.24.
Í gjár var Mariumessa. Vit eru í 19. viku á sumri.

Føðingardagar:

Í dag fyllir Jóan Magnus Eliassen, vanliga nevndur Jóan Magnus í Hústovu í Mikladali, 82 ár.

Fríggjadagin fyllir Joen Pauli Joensen, í Vági, Klaksvík, 70 ár.

Oll í Vága prestagjaldi, sum ætla sær at verða konfirmeraði í heyst, verða biðin um at siga frá áðrenn 19. august og at mæta í prestagjaldinum í Miðvágja mánadagin 21. august kl. 13.

Tingið, sum fór heim seinasta leygardag, kemur eftir ætlanini saman aftur hósdagin 2. november kl. 10.00.

Til Íslands. Umboð fyri landsstýrið og allar løgtingsflokkarnar eru í hesum døgum uppi í Íslandi og samráðast um serrettindi fyri føroyingar innanfyri 50 fjórðinga markið hjá íslendingum.

viðmerkingar

Pappírskurvarnar í Tinganesi

Í 14. september fyri seinasta leygardag, hevur Árni Joensen uppskot um, at vit skatta dýpið í pappírskurvunum úti í Tinganesi. Hetta hava vit gjørt og kunna vit upplýsa Árni Joensen at pappírskurvarnar í Tinganesi eru stúgvandi fullar.

Tær eru á tremur. — Har ligga øll tey túsund tonsini, sum skipafloði okkara minkaði undir tí sonevnda »sjálvstýrislandsstýrinum«, har liggur uppskotið til broytingar í heima- stýrslógini, har liggur uppskotið til vjirtøku av skúlanum, har liggur uppskotið til vjirtøku av postverkinum og har liggur uppskotið til vjirtøku av sjóverjunum. Har liggur avtøkan av deyðarevsingini og verndarskylduni, har liggur

»Talvsjónleikur-
in« í Reykjavík

Bobby Fischer frammanfyri Spasskij, men íslendingar hava størri tokka til russaran.
- Tað er eyðsæð, siga tíðindamenn

»Talvsjónleikurin« í Reykjavík er fyra ferðir um vikuna — sunnudag — týsdag hósdag og leygardag.

Og teir, ið leika henda »sjónleik« eru Bobby Fischer og Boris Spasskij, men hvørja ferðina fær sjónleikurin eitt nýtt dæmi og tí ber til at siggja »leikina« allar hesar nevndu dagar.

Í Laugardagshöllini er bannað at sita á fremstu sessum — eftir boðum frá Bobby Fischer, soleiðis at tað bert ber til at sita næstfremst, um ein ætlar at siggja væl.

Spasskij er møttur til tíðina, og áskoðararnir hyggja forvitnisligt at honum, hvussu hann er ílatin. Teir niga, og týðir hetta, at teir eru nøgdur við klædnabúna hansara. Talvklukkan verður sett í gongd, Fischer kemur ov seint til talvið — einar 7 minuttir yvir ásettu tíð.

Klæði hansara eru grálgi á liti, og hetta týðir bert, at hann hevði horvið burtur í eini mannagúvu, um hann ikki júst var Fischer.

Teir halda seg frá
hvørjum øðrum

Áskoðararnir hugsa: Tað er løgið at teir báðir við talvborðið halda seg so langt frá hvørjum øðrum. Og satt er tað. Tá talvið er liðugt, verður annar sitandi til hin er komin niður av pallinum.

Undir talvinum er mangt skemtligt at sjá. Eitt skelti, har skrivað stendur á enskum

og íslenskum »Friður í hollini« hevur hug at skyggja rettiliga nógv, um tað er onk- av áskoðaranum sum hostar ella harkar.

Meðan talvleikarnir hugsa seg um, hvussu teir skulu flyta, fara einstakir áskoðarar á kaffistovu at fáa sær ein bita, hava kanska eitt litið talv við sær og seta fólk á tey stóð, har talvfólk hjá teimum báðum í hollini standa. Samstundis fáa áskoðararnir hugsa seg um, hvussu rættast vildi verið at flutt, meðan hin hugnaligi kaffideymurin rýkur fyri næsarnar. Í rúminum har tíðindafólk heldur til, verður eisini telvað, og skrivimaskinurnar fáa frið eina løtu.

Inni í hollini er friðarligt. Fischer drekkur vatn, meðan hann hugsar, fleiri gløs um tíman. Spasskij drekkur juice.

Á størsta hotell í Reykjavík, Loftleidir, býr Fischer. Um næturnar svimur hann í einum hyl í kjallanum. Vanliga hava fólk bert atgongd til svimjihylin um dagin, men Fischer hevur hött við at fara heim aftur til Amerika, um hann sleppur ikki at svimja um næturnar.

Spasskij býr á Hotel Saga og spælir ofta tennis. Íslendingar hava stórt tokka til hansara enn Fischer, og tað er eyðsæð, siga tíðindamenn.

Eg fari at vinna

Bobby Fischer segði í samrøðu við amerikanska sjónvarpið, áðrenn hann fór til Íslands, at hann fór at vinna heimsmeistaraleið, tá, sum hann segði, Spasskij bera ótta fyri sær.

Talvini eru long, einar 5-6 tímar, og aftaná, verður úrslitið sent út til áskoðararnar. Danskí stórmeistarinn í talvi, Bent Larsen, sum eisini er staddur í Íslandi skrivur navn sitt á pappírsepar til fólk, sum biðja hann um tað. Duplikeringin av talvúrslitinum er liðugt, og keypa áskoðararnir tað fyri 2 kr. eintakið. Biðað verður í spennig eftir næsta talvinum og úrslitinum.

Nakað soleiðis er gongdin í Laugardagshöllini, nú telvað verður um heimsmeistaraleiðið, skriva tíðindamenn úr Reykjavík.

Keyfið

frá teimum, sum liggja í

SOSIALINUM